

วตุตมานา และ ธาตุหมวด ทิว ธาตุ

วตุตมานา บอกปัจจุบันกาล แปลว่า -อยู่, ย่อม- , จะ-

* นำธาตุมาแจกกับวตุตมานาวิภัติ + ฐกาล บท วจนะ บุรุษ
 รช ธาตุ + ย ปัจจัย = รชช + ติ = รชชติ ย่อมย่อม, ย่อมอยู่, จะย่อม

บุรุษ	ปรสสप्त		อตตโนप्त	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ประณมบุรุษ	ติ	อนฺติ	เต	อนฺเต
มัธยมบุรุษ	สิ	ถ	เส	วฺเห
อุตตมบุรุษ	มิ	ม	เอ	มฺเห

* แปลง อนฺติ เป็น เร

๑. สระที่มีเสียงยาว อา เอ อี อุ โอ

๒. สระที่มีเสียงสั้น อ, อิ อุ มีพยัญชนะสังโยค เช่น อก, อิก, อุก.

๓. สระเสียงสั้นที่มีนิคคหิต เช่น กิ,

ปจฺจเร, อุปฺปชฺชเร

* ใช้ เต แทน ติ ใช้ อนฺเต แทน อนฺติ

* ใช้ เอ แทน มิ อิจฺเณ (อห)

* มิ ม ที่มะท้ายธาตุที่เป็นสระเสียงสั้น (อ) ปจามิ, ปจาม

หมวด ทิว ธาตุ (ลง ย ปัจจัย)

ทิว ธาตุ เป็นไปในความเล่น (ทิว+ย= พุพ+ติ) = ทิพุพติ ย่อม
เล่น
สิว ธาตุ เป็นไปในความเย็บ (สิว+ย= พุพ+ติ) = สิพุพติ ย่อม
เย็บ

พุธ ธาตุ เป็นไปในความตรัสรู้ (พุธ+ย=ชฌ+ติ)= พุชฌติ ย่อม
ตรัสรู้
จี ธาตุเป็นไปในความสิ้น (จี+ย+ติ) = จียติ ย่อมสิ้น

มุหุ ธาตุ เป็นไปในความหลง (มุหุ+ย=ยห+ติ) = มุยหติ ย่อม
หลง
มุส ธาตุ เป็นไปในความถ่ม (มุส+ย=สส+ติ) = มุสสติ ย่อมถ่ม

รช ธาตุ เป็นไปในความข้อม (รช+ย=ชช+ติ) = รชชติ ย่อม
ข้อม

ปท ธาตุ เป็นไปในความถึง (อุ+ปท+ย+ติ) = อุปทชชติ ย่อม
เกิดขึ้น

ทา ธาตุ เป็นไปในความถือ (ส+อา+ทา+ย+ติ)= สมาทียติ ย่อม
สมาทาน

ชนุ ธาตุ เป็นไปในความเกิด (ชนุ+ย+ติ) = ชายติ ย่อมเกิด

ตุส ธาตุ เป็นไปในความยินดี (ตุส+ย+ติ) = ตุสสติ ย่อมยินดี

ทดสอบการแจกธาตุ

บุรุษ	ปรสฺสप्तํ		อตฺตโนปํ	
	เอก.	พหุ.	เอก.	พหุ.
ป.	พฺชฌตฺติ	พฺชฌนฺตฺติ	พฺชฌตฺเต	พฺชฌนฺตฺเต
ม.	พฺชฌตฺติ	พฺชฌตฺถ	พฺชฌตฺเส	พฺชฌตฺเว
อ.	พฺชฌตฺมิ	พฺชฌตฺม	พฺชฌตฺเม	พฺชฌตฺมฺเห

ข้อควรรู้เบื้องต้นก่อนการแต่งและแปลประโยคบาลี

๑. ปัจจัยในกัตตุวาท ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ญ ณา นา ณา โหา โไอ ฌ ฌย แบ่งลงในธาตุ ๘ หมวด ดังนี้

๒. รูปแบบกัตตุวาท

ประธานทำเอง เช่น สุโท โอทนํ ปจติ อ.พ่อครัว หุงอยู่ ซึ่งข้าวสุก

ทดสอบการแต่งประโยคกัตตุวาท

๑. อ.ภิกษุ ท. ๔ ย่อมเย็บ ซึ่งจีวร ผืนหนึ่ง ในวิหาร ฯ
๒. อ.เรา ท. ย่อมลืมน ซึ่งรองเท้า ท. (อุปาหนา) ของตน ฯ
๓. อ.ท่าน ย่อมย้อม ซึ่งผ้ากฐิน(กฐินทุสฺส-นปฺ)ด้วยน้ำฝาด (กสาว-ปฺ) ฯ

ทดสอบการแปลประโยคกัตตุวาท

๑. สพฺเพ พุทฺธา อนฺตฺตรํ โปธิณฺณํ พฺชฌนฺตฺติ ฯ
๒. อชฺช มม เคหทฺวาเร ภณฺทํ มุสฺสถ ฯ
๓. สตฺติยา เอกํ มิคํ วิชฌตฺมิ ฯ